

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Sacramentis, Mille Sexcenti Errores, Vaniloqvia, Et Cavillationes

Miletus, Vitus

Mogvntiae, 1593

VD16 M 5205

De Missis priuatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30094

1214. Augustinum non decidisse, sed in medio reliquisse questionem illam, Inuocandi ne sint Sancti in Missa, nec ne. Manifesta deprauatio; Neque enim vel Augustinus, vel vllus ante vel post Augustinum, aliquando dubitauit orthodoxus Theologus, Inuocandine sint sancti, cum passim inuocent, sed hoc est quod dubitant, vtrum, quando miracula ad eorum fiunt sepulchra, per ipsorum fiant spiritus, an verò per angelos, aut alio occulto modo, soli Deo noto, atq; hoc in medio relicto, asserit Augustinus, indubitatum esse, homines à Sanctis, dum inuocantur, iuari. Vid. libr. 22. de Ciuitat. cap. 8. vbi plurima recenset miracula, ad memorias & inuocationem Sanctorum facta.

Lib. 22. de Ciui. cap. 10. 19. Et de cura pro more. cap. 16.

1215. Hieronymum, Basilium, Nazianzenum, & alios, nimia audacia Inuocationem Sanctorum in sacrificio Missario astruxisse. Atqui id asseruerunt, de quo Christiani nulli dubitarunt, An non diabolica (inquit Lutherus ipse) audacia & præsumptione asseritur, quod nullo Patrum, vel Ecclesiæ testimonio roboratur?

In delib. Theol. VVittenberg.

1216. His postremis temporibus fabricatum esse articulum fidei, de patrociniis & meritis Sanctorum, & quod horribilius dictu, ipsam etiam actionem Cœnæ, eò detorqueri cœptam, Kemnitius. His postremis (inquit Kemnitius) temporibus fabricatum esse, quod iam iam ab antiquissimis quibusuis Patribus, Hieronymo, Basilio, Nazianzeno, Augustino, nimia audacia dixit esse assertum: An sibi non constat?

De Missis priuatis.

1217. **M**issas priuatas, priuatam esse idololatriam. At si Missa, Cultus est religionis Christianæ, nec publica, nec priuata Missa erit idololatria.

Ex Kemn. in 2. part. Examin. d. pag. 195.

NN 3

1218.

Millesexcenti Errores,

1218. Nullas fuisse apud veteres, Missas priuatas. *Kem. pag. 197.* Cum paulò post (vt infr.) antè multas fuisse annorum centurias, idem fateatur.

1219. In publicis solum templis, non in locis Missam esse celebrandam priuatis. Adeò scilicet de priuatis solliciti Missis, cù nec publicas ferant aut probent.

1220. Festis tantummodo diebus, non quotidie Missam esse celebrandam. Quotidianas improbant, quasi festiuas & solennes probent, cum & has & illas eodem loco habeant, & è templis & finibus suis proscribant? An quod festis diebus prodest, profestis obest?

1221. Superstitiosum & vanum esse, pro his aut illis rebus, vel personis Missas celebrare. Atqui id minimè vanum fuit, & superstitiosum apud veteres. Et in veteri quidem testamento id fuisse in vsu, legenti ipsum, est manifestum, pro regibus enim & Sacerdotibus sacrificia offerebantur. *Leuit. 4. 5. pro filiis & amicis Iob, Iob. 1. 42. pro Heliodoro, 2. Machab. 3. Pro mortuis, 2. Machab. 12. Et hoc ipsum sacrificium nostrum, B. Aug. offerri voluit, pro anima Monicæ matris suæ. lib. 9. Confess. cap. 12. Et contra dæmonum infestationes, lib. 22. de Ciuit. cap. 8. Idem B. Chrysof. Supr.*

1222. Missam non esse celebrandam, nisi præsentem Cœtu. *Hebr. 5. 7.* Cum Apostolus aliud non requirat, quàm quòd Sacerdos dona & sacrificia offerat pro populo, quòd æquè sit, siue præsentis sit, siue absens sit populus; Neq; Christus pro præsentibus duntaxat, sed pro omnibus sese obtulit, etiam nondum natis. Quin populares cœtus & conuentus, sæpe magis impediunt quàm promoueant Ecclesiasticas functiones. Hinc est, quòd Greg. prohibet, ne celebrentur in Monasteriis Missæ publicæ, ne in secessibus seruorum Dei fiant conuentus populares. *lib. 4. epist. 43. ad Callorium.*

1223. Ante Gregorij tempora, nullam fuisse Missam priuatam. *Philip. in Apolog.* Cum antè ipsum in cryptis etiam & speluncis celebratæ fuerint subterraneis. Et Ambros. quidem, vt Paulin. refert, in vita ipsius, in domo celebravit, matronæ cuiusdam nobilis, Aug. in prædio rustico, 22. Ciuit. cap. 8.

1224. Vna die, vna plures non esse celebrandas Missas. At cur vna & non plures? An si vna prodest, plures non proderunt?

1225. In primitiua Ecclesia tot non fuisse, quot modò sunt, Missas. At si tot fuissent, quot sunt modò templa, & Sacerdotes, nec pauciores fuissent Missæ: singulis nihilominus diebus, singulos celebrasse Sacerdotes, ex verbis illis liquet Hypoliti. *Venite* (inquit Christus in extremo iudicio) *Pontifices, qui preciosum corpus meum quotidie imolastis.*

*In Orat. de An-
ticristo.*

1225. Non esse veram sine communicantibus, Missam. Quia id auctoritate? Cum Apostolus aliud in sacrificante non requiratur, quam vt offerat pro populo: Neq; de ratione est, vel vnquã fuit, vt populus de illo edat. Leuit. 6. 7.

1226. Christum Cœnam suam non sine Communicantibus celebrasse, proinde nec celebrandam: Cum nec à Pontificiis Cœna sine cœnantibus celebretur: aliud verò est Cœna, aliud Missa, in qua tamen à communione nemo arcetur.

1227. Pontificios docere, & sibi persuadere, abundè institutioni Christi satisfieri, si quis spiritaliter missam duntaxat spectando & audiendo, communicet, Cum lege cautum sit apud Pontificios, vt omnes vtriusque sexus, semel ad minus in anno communicent.

1228. Vllam Missam rectè dici priuatam. Cum omnis Missa, vbicunq; & quotiescunq; dicatur, per publicum dicatur Ecclesie ministrum, pro tota Ecclesia. *Omnis siquidem* (vt ex Apostolo Heb. 5. sæpè notauimus) *Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in his, quæ sunt ad Deum, vt dona & sacrificia offerat pro se & populo.*

1229. Contentiosos esse Pontificios, quod negent vllam rectè dici Missam priuatam, cum antè multas annorum centurias, sic dicta fuerint à Gregorio. *Kenn.* Cum quid per priuatam intelligant Missam, non explicent: si enim illam priuatam esse, diciq; velint, in qua præter offerentem seu celebrantem, alius communicat nullus, illa ergo publica erit, in qua pauci vel multi communicant. Itaq; quando in publico solenni que conuentu

*In Registr. &
gloss. de Consecro
d. 1.*

Millesexcenti Errores,

Missæ celebratur, in qua tamen nemo de populo communicet, illa publica non publica, sed priuata dicenda erit Missa: quando verò Minister Cœnam suam priuatim alicui porrexerit, publica dicenda erit Missa? Et quæro, publicæne fuerint Missæ illæ, quas olim tempore persecutionum, in occultis & subterraneis locis, celebratas fuisse historiæ commemorant, an verò priuatæ? Si enim publicæ, quomodo occultæ? Si priuatæ, quomodo eas publicas vocant, in quibus præter sacrificantem alij communicant? in illis enim occultis & priuatis Missis, occultè & priuatim, fideles communicabant.

1230. Non esse separandam Eucharistiæ consecrationem à distributione eiusdem, sic enim Christum fecisse & faciendum esse præcepisse. At quid, si postquam corpus suum Christus panem esse dixit, eum sumere discipuli, vel timore, vel horrore, renuissent? an panis idcirco consecratus non fuisset? an asseruari, vel ab ipso qui consecrauerat, sumi & absumi necessario non debuisset? Itaq; non Sacerdos, sed populus non communicans in causa est, quod multæ sine communicantibus celebrentur Missæ, cum Sacerdos ideo sacris altaribus astet, vt hostiam salutarem consecret, & participare volenti communicet. Sed & Missa, non solum est commemoratio Cœnæ, in qua distributio facta est, sed etiam Sacrificij crucis, quod sine vlla distributione peractum est.

1231. Apostolos Act. 2. in Actibus, non disiunxisse sacram Synaxin à distributione. Kemnitius. Fatetur Kemnitius, Apostolos loco citato, sacram celebrasse & distribuisse Synaxin, quod tamen pleriq; eius complices negant, cum ex eo vnus speciei vsus haud obscure demonstratur, quando quidem Calicis ne mentio quidem. Sed de mus, Missam eo loco Apostolos celebrasse, cõunionemq; siue sub vna, siue distribuisse sub vtraq; num inde rectè inferitur, Missam nullam sine cõmunionem populi esse peragendam? An & Pontificij in Missa homines communicare volentes, non communicant?

1232. Apostolum scribere, 1. Cor. 10. Nos participes fieri corporis & sanguinis Domini, non spectando vnum aliquem sacrificulum manducantem, sed manducando. Quasi vllus sit, aut aliquando fuerit apud Pontificios, qui Eucharistiam non sumat, sumperitq;? Num singulis in Missis, singuli manducare debent?

1233. Apostolum damnare Coenam priuatam, ac velle, vt in vnum omnes conueniant, & inuicem expectent. 1. Cor. 11. *Kemnit.* Vanè: An enim homines, quando communicare solent, in vnum non conueniunt, seq; inuicem expectant apud Pontificios? An Paulus dixit, vt toties conueniant & communicent, quoties Sacerdos consecrat?

1234. Veteres non celebraffe Missam, nisi essent qui communicarent. *Kemn.* Falsum id esse, vel solus demonstrat Augustini sæpè citatus locus, qui sine vllis communicantibus, in præ- 22. Ciuit. cap. 8
dio quodam rustico, contra vexationes dæmonum, sacrificium Missæ fieri curauit, eoq; dæmones fugauit. Et infirmi quidem, quomodo apud veteres in Missa publica communicabant? quomodo communicare possunt? Quin ad hospites peregrinos & Eremitas, Eucharistiam fuisse transmissam, ipse ex veteribus refert Kemnitius, supr. de Afferuat.

1235. Abusum illum spectandi & audiendi duntaxat Missam, & non communicandi, non solum antiquitati fuisse ignotum, sed grauitè repræhendi à Patribus. Vnde B. Chryso- Hom. 3. ad Epbo.
stomus: *Frustra habetur oblatio quotidiana, cum nemo sit, qui simul participet, & infert, satius esse, non interesse omnino Sacrificio, quàm à communione abstinere.* *Kemn.* Vide q̄secro, An Patres oblationem à communione non discreuerint? An festis solum diebus, & non quotidie Missas celebrauerint? An populus in singulis Missis communicauerit? Et tamen hunc Chrysostomi locum, contra Missam allegat Kemnitius? An aliud queruntur Pontificij, quàm quotidie fieri Missas, nec tamen esse qui communicent? Sacerdotes ad distributionem paratos,

Millesexcenti Errores,

paratos, populum ad sumptionem tardum & segnem? Vnde quod subiungit hoc loco Kemnitijs: *Audis non verba, sed fulmina contra persuasionem Pontificiam, de spectaculo priuatarum Missarum? an non vaniloquia, & magna contra ipsum fulmina? an non propugnat, quod impugnat?*

1236. Chrysoſtomum (loc. alleg.) in ea eſſe ſententia, nihil omninò prodeſſe Miſſas priuatas, quæ ſine communicantibus peraguntur. *Kemn.* Cum Communio ſoli proſit communicanti, ſacrificio nec quicquam aſſerens, nec auferens: An enim ſacrificium crucis nihil proſuit, quia ſine communicantibus aut ſumentibus illud peractum fuit? Chryſoſtomum verò cæterosq; Patres ſentire, Miſſam non ſolum prodeſſe communicantibus, ſed etiam abſentibus, itinerantibus, viujs & defunctis, euidentis eſt ex locis ſup. cit. teſtimonium.

Can. 18. Apoſt.
Concil. Ancyr.
cap. 2.

1237. Antiquos Canones excommunicare illos, qui ad ſunt Miſſæ, & non communicant, quin nec perfectam cenſere Miſſam, niſi in ea ſint qui communicent. *Kemn.* An ergo excommunicatus Kemnitijs? cum non modò in Miſſis nò communicet, ſed nec Miſſas quidem audiat? Negligentiam Canones populi, non celebrationem reprehendunt & damnant ſacrificij.

1238. Ex ipſa Miſſa Pontificia, abſurditatem elucere ſacrificulorum, qui in ſingulis Miſſis, dum conſecrant, dicunt, *Accipite, edite, Hoc eſt Corpus meum, quod pro vobis tradetur*, cum tamen nemini diſtribuant. An ergo verbis iſtis homines non inuitantur, vt veniant & edant? cur non veniunt? cur non edunt? An aliud parabola illa de Cœna magna, quàm hoc ipſum inſinuat? paratam eſſe Cœnam, imparatos & ſegnes inuitatos? Quamuis verba illa à ſacerdote non ad populum, ſed hiſtorica narratione, vt à Chriſto ad ſuos dicta ſunt diſcipulos, recitantur, quemadmodum eadem à Paulo narrantur, quod Chriſtus ea nocte, qua tradebatur, acceperit panem, benedixeritq; dicens, *Accipite, &c.*

Luca 14.

1239. S. Franciſcum in quadam Epift. ad ſuos Fratres, iubere, vt vna duntaxat Miſſa, vnoq; in loco celebretur, etiam ſi plures ſint Sacerdotes, qui celebrare cupiant. *Phil. in Apo. de Miſſ.*

Papè:

Papè : An à Francisco Missæ quærunt patrocinium? Cur ergò iuxta præceptum & institutum D. Francisci, Missam siue vnam, siue plures non celebrant? An non bellè obiiciunt Francisci institutum, qui & ipsum rident Franciscum, & eius institutum? Aut fortè ij, qui hætenus toto longè lateq; orbe Franciscum secuti sunt institutum, ignorarunt, aut non obseruarunt Francisci institutum?

1240. D. Basilius non probare Missas priuatas, ait enim, *Non in latebris delitescens sacrificabo, publicum tibi exhibebo sacrificium.* Scilicet, plures improbant, quasi vnam probent & præferant, cū nec publicam cum Basilio, nec vnam & priuatam probent cum Francisco? Basilius verò non comparat Missam publicam cum priuata, sed sacrificium Catholicorum, quòd iuxta Prophetarū oracula, in toto spectatur & offertur mundo, cum hæreticorum, qui de occultis gloriari solent doctrinis & sacrificiis.

1241. Priuatas Missas, propter quæsturam & nundinationem pecuniarum, à Pontificiis esse inuentas, & sub specie religionis introductas, vt qui offerunt aliquid, tametsi non communicent, dummodo contribuant, prodesse sibi ad salutem credat, iuxta illud Christi, Matth. 15. *Munus quodcumq; ex me, tibi proderit, & irritum fecistis mandatum Dei, propter traditionem vestram.* Calumniam esse: ipsæ, quæ sine vllis pecuniis aut oblationibus fiunt, quotidianæ priuatæq; ostendunt Missæ: Quod si quicquam Sacerdotibus inde prouenit, *Æquum est*, inquit Apostolus, 1. Cor. 9. *vt qui altario deseruiunt, de altario quoq; uiuant; & qui spiritualia seminant, carnalia & temporalia metant:* An & ipsi pseudoministri Evangelici sine vllò victu & amictu, Euangelium suum, nulli fructuosum, omnibus perniciosum, prædicant? Dignus est ergo mercenarius mercede sua, Matth. 10. quamuis multi etiam sine vlla hominum mercede, spe retributionis melioris & æternæ, Deo seruiant & hominibus, Missasq; quotidie faciant? Peculiare autem est, semperq; fuit sectariis, sub prætextu abusus, ipsum è medio tollere vsum.

1242. Omnes Missas priuatas vendi, emiq; apud Pontificios, pe-

OO

os, pe-

Millesexcenti Errores,

os pecuniā: Omnes clamant, emi vendiq; Missas, cum nulla omnino vel ematur, vel vendatur. Quod si (vt dictum est) altario seruientibus, certa constituta sunt stipendia, an id vendere? an id Missas est emere? Quod si etiam hac in parte (vt in plerisque solet rebus bene institutis) abusus quispiam, quem nemo probat, accideret, an propter abusum, ipsum relinquemus & damnabimus vsu? An propter quorundam Sacerdotum auaritiam, ipsam damnabimus Christianorum lyturgiā? Et si Missas sine vllis probant oblationibus & pecuniis, cur sine his, suis ipsi absque pecuniis Missas non celebrant sectariis? aded scilicet solliciti, ne quas fortē Missas priuatas comparare debeant teruncio, vt nec gratis eas admittant in publico.

1243. Vnumquemque etiam Laicum, potestate sibi diuinitus tradita & concessa, celebrare posse Missam, cum ex æquo Sacerdotes sint omnes. *Luth. de Capt. Babyl. cap. de Ordinatione.* Laicis arrogant, quod Sacerdotibus etiam derogant? Si autem vnusquisque Laicus offerre potest, & sacrificare, quid est, quod Apostolus ait: *Omniem Pontificem ex populo assumi, vt dona & sacrificia offerat pro populo, nec quemquam sibi ipsi sumere honorem, sed vocari vt Aaron.*? An idem Pontifex ex populo assumptus & pro populo constitutus, quod populus, ex quo assumitur? Et si omnes pastores, vbi grex & oues?

Hebr. 5.

1. Cor. 12.
Rom. 12.

1244. Missam non Latina, sed vulgari celebrandam esse lingua. *Kem.* Atqui nulla lingua, apud omnes gentes & Ecclesias, hoc tempore tam est vulgaris, quàm latina.

1245. Apostolum velle, vt omnes intelligant, quid dicatur, agatur & legatur in Ecclesia. *Kem.* An ex hoc ipso sequitur, non vulgari, quam nemo nisi vulgus vnus intelligit gentis vel Ciuitatis, sed communi aliqua lingua, quam etiam peregrini intelligant & exteri, esse celebrandam? quomodo enim respondebit Italus aliquis, vel Vngarus in Ecclesiis nostris Amen, si linguam non calleat nostram? aut nos in ipsorum, si linguam non calleamus ipsorum? Latinam verò etsi non omnes intelli-

telli-

intelligant Laici, præcipui tamen viri, & Laicorum intelligunt filij.

1245. Decentius esse, vt in Ecclesia, vulgari omnia peragantur lingua. Cum ipsi in locis plarisque Lutherani, vbi nondum de Calice bibunt Caluini, non vulgari, sed vtantur latina? Quid autem decentius fit in Ecclesia, nemo rectius, quam ipsa decernit & ordinat Ecclesia?

1246. Saltem Canonem Missæ, vulgari & intelligibili sermone, quò ab omnibus institutionis & consecrationis verba intelligantur, esse pronunciantum: At quorsum? neque enim ad populum instruendum, sed ad ipsum Deum, & dona consecranda, verba diriguntur, quæ nec ex dicente, nec vim vllam sortiuntur ex audiente: Non enim panis est Corpus, quia Corpus dici, esseque audis, sed quia per Verbum C H R I S T I fieri & esse credis, quod nisi crederes, nec sumeres, nec audires.

1247. Non posse constare populo, Num verè Minister consecret, vel verba Institutionis proferat, nisi audiat. Cum etiam si audiat, intentionem tamen eius nesciat. Et hac ratione nullus communicare posset surdus. Scrupulus alioquin vanus, neque enim seipsum fallit Minister.

1248. Linguam Latinam esse peregrinam. Cum nulli hoc tempore genti propria, sed propemodum communis & vulgaris sit omnibus.

1249. Linguam vulgarem, plurimum conferre ad pietatem & religionem rudioris populi: Maxime puta, vbi in vnum Sueui, Bauari, Westphali, Flandri, Heluerij, Saxones, Thuringi & Silesij, mares & fœminæ, iuuenes & virgines, seipsos voce prouocantes & confundentes conueniunt, & Missam concinunt, & spiritum mentis Deo & orationi intentum distrahunt? An non potius abhorrent aures? & ab oratione & meditatione mysteriorum DEI abstrahuntur mentes? An quæ populo scitu sunt necessaria, pro Concione non explicantur?

Millesexcenti Errores,

An sub illo pietatis & religionis prætextu fucus non quaritur? & squalor omnis inducitur hæresis, rebellionis & confusio? Aut fortè verum esse inficiabimur, quod tot annorum experientia contuemur?

1250. Missam non esse sub silentio immurmurandam, sed alta claraq; voce, vt omnes audiant, efferendam. At quid, si tantum clamare nequeas, vt in amplissimis templis exaudiri ab omnibus queas? quid si qui audiant, nec tamen (vt fit plerumq;) intelligant? An alta magis quàm submissa voce, consecratur Eucharistia? An non & ipse liberum vult esse Luth. siue alta dicatur voce, siue submissa? *de Formul. Miss.* Apostolus sanè aliud non requirit à Sacerdote, quàm vt oret & offerat pro populo, id dummodo fideliter exequatur, quacunq; lingua, vel pronuntiatione faciat, sufficit.

*Lib. de Spiritu
sancto.*

1251. Antiquitus, maximè verò apud Græcos, referente Bessarione, Missam nullo sub silentio, sed alta elataq; voce fuisse celebratam: Cauillationes inanes? Si enim alta celebrari volunt Missam, cur non celebrant? cur, vt ipsum fugiendam Diabolum Missam passim clamitant? An non præferenda melior Ecclesiæ Latine, quàm Græcæ consuetudo? sed & apud Græcos eam non fuisse consuetudinem, haud obscure ex ipso colligitur Magno Basilio, qui multum conferre scribit ad dignitatem & reuerentiam mysteriorum, si non asuescat vulgus eadem audire sapius, nec ad aures eius facile efferantur.

1252. Antiquorum Lyturgias sonora voce fuisse celebratas. Id minimè verum, liquet ex Lyturgiis Chrysoctomi, & Basilij, in quibus quædam alta voce, quædam *mysticòs* secreto pronuntiantur. Nam quod per secretam, moderatam intelligit Kemnitius vocem, sua, vt solet, vritur auctoritate.

1253. Caremonias Pontificiæ Missæ, irritabula esse potius impietatis & superstitionis, quàm incitamenta & ornamenta pietatis & religionis. *Calum. lib. 4. Instit. cap. 17. §. 43. Luth. de Capt. Babyl. de Eucharistia.* At quid mirum, quibus ipsa ludibrium est Missa, Caremonias esse sannas? An qui corpus suspendit, ve-
stes

stes eius magnipendit? Aliud tradiderunt Maiores nostri, nec impij, nec superstitiosi.

1254. Cæremonias olim fuisse, & nunc esse deber libera observationis. *Kemnit. pag. 196.* Liberas esse volunt Maiorum ab Ecclesia vniuersa receptas cæremonias, cum interim suas nulli permittant liberas? An libertas ista cæremoniarum, aliud est, quàm Confusio & euerfio omnium benè ordinararum Ecclesiarum? An præstat easdem vbiq; esse cæremonias, quàm vbiq; nullas? nouas? confusas? An non ex ipso cæremoniarum contemptu, ipsa paulatim languescunt, vilescunt & euanescent Sacramenta? quot enim obsecro, reliqua nobis fecerunt aduersarij Sacramenta? An liberas nobis suis in Ecclesiis relinquunt cæremonias? minimè: Et tamen libera eas esse volunt observationis?

1255. Concilium Trident. Omnes omninò Missæ cæremonias indifferenter approbare & præcipere, siue piæ sint, siue superstitiosæ. *Kemnit.* Minimè verum: Eas siquidem duntaxat approbat, quæ ab Ecclesia vniuersa sunt approbatæ & receptæ, quæ si Christianæ religioni consentaneæ non essent, eas vtiq; nec approbasset, nec approbarer. Alibi.

1256. Concilium Trident. definire, Omnes Missæ cæremonias Apostolicas esse traditiones. *Kemnit.* At nihil tale in Concilio; quasdam enim, non omnes ab Apostolis, quasdam vero à Pontificibus prouenire, ipse ex sententia Pontificiorum recitat *Kemnitius, pag. 195.*

1257. Nullas omninò Cæremonias Missæ, ex Apostolica prouenire traditione, cum nullæ in scriptis eorum legantur. *Kemnit.* At si scriptæ essent, traditiones non essent. An autem sint, non à nobis, sed ab iis, qui Apostolos consecuti sunt Maioribus desumendum est, qui nisi eas ab Apostolis accepissent, Apostolicas haud quaquam appellassent, nec vt Apostolicas recepissent, multò minus ad posteros transmisisissent.

1257. Pontificios, Omnia Pontificum & monachorum inuenta & deliria, pro Apostolicis vendicare traditionibus. Cum vice versa, Omnes ipsi Apostolicas traditiones, hominum appel-

Millesexcenti Errores,

lent inuenta & figmenta? Pontificij verò, quas vocant, traditiones Apostolicas ipsi non confinxerunt, sed in Ecclesia vniuersa à Maioribus, ipsorumq; Apostolorum successoribus traditas inuenerunt & acceperunt, ac nisi inuenissent, nec retinuissent hætenus, nec retinerent.

1. Cor. 11.

1258. Apostolum nullas ad Corinthios in actione Cœnæ descripsisse vel adhibuisse cæremonias. Atqui quas alias Pontificij in administratione Cœnæ adhibeant, præter ipsam specierum Sacramenti decentem distributionem, non video, aliud autem Missa, aliud ipsa est Cœna: Alias nihilominus eo loco ordinasse Apostolum, ex vltimis illius Epistolæ liquet verbis, *Cætera cum venero, disponam*: utiq; disposuit, & tradidit, quæ tamen literis & epistolis non mandauit, quæ Ecclesia ab ipso per manus accepta, posteritati consignauit & commendauit.

1259. Pontificios veterum Cæremonias, multis additiotiosis & superstitiosis ritibus, accumulasse. *Kemnit.* Cum nullas omninò nisi ex veterum habeant lyturgiis & traditionibus, longeq; plures in ipsis veterum extant lyturgiis, quàm in modernorum Missis.

1260. Otiosas & superstitiosas esse Missarum Cæremonias. Apud eos putà, quibus omnia sunt vana, præter eorum pernitiiosa dogmata: In Ecclesia verò Catholica, nihil est otiosè, nihil institutum superstitiosè.

1261. Apud Pontificios, adeò stricti esse iuris, liberas alioquin cæremonias, vt lethali eum crimine & anathemate feriant, eas qui neglexerit. Atqui nemo sine crimine damnatur; si autem crimen non est, omnem Ecclesiæ bene institutum ordinem & disciplinam confundere, ac totam Ecclesiam miscere & euertere, nescio quod aliud crimen sit, vel esse possit.

1262. Pontificios planè sibi persuadere, non rectè celebrari Cœnam Dominicam, nisi totus adhibeatur cæremoniarum apparatus. *Kemnit.* At obsecro, quem in administratione & dispensatione Eucharistiæ, maxime apud infirmos adhibent, appa-

apparatum? Et quidem si adherent, num Sacramento quicquam derogarent?

1263. Pontificios tribuere cæremoniis & ritibus suis peculiaria quædam merita. *Kemnit.* Omne opus bonum suum habet apud Deum meritum, qui ut nullum malum impunitum, ita nullum bonum relinquit irremuneratum: Opus tamen meritorium absq; charitate Pontificij agnoscunt nullum.

1264. Non esse adhibendas in Missa vestes sacras: An ergo adhibendæ prophanæ? an in Missis & lyturgiis suis veteres non adhibuerunt?

1265. Nullis ad Consecrationem Eucharistiæ opus esse altariibus: An ergo mensis opus prophanis?

1266. Vanum esse in celebratione Missarum, sacra ex auro, argentoq; adhibere vasa. Et cur non cum Salomone, *Vanitas Vanitatum, & omnia vanitas?* An rectè adhibentur in mensa Kemnitij, non autem rectè adhibentur in mensa Christi? *Eccel. 1.*

1267. Vsum sacrorum & aureorum vasorum novum esse. Cum in veteri testamento fuerit celeberrimus. Ac tempore fuisse Augustini, ipso referente constat, sic enim inquit, *Et nos pleraq; instrumenta & vasa ex auro & argento habemus in vsum celebrandorum Sacramentorum, quæ ipso ministerio consecrata sancta dicuntur.* Et eadem illo tempore ab hereticis fuisse prophanata & direpta testatur Opt. Mileu. lib. 6. cont. Parm. Chryf. homil. 4. in Matth. *In Psal. 117.*

1268. Prophanationem sacrorum vasorum, magis congruere religioni Christianæ, quàm eorum consecrationem, asseruationem aut vsurpationem. Religioni, puta, prophanorum Turcarum & Tartarorum, non Christianorum: Prophanatoribus autem illa dicta sunt verba, *Mane, Thekel, Phares,* Daniel 5.

1269. Deo non posse displicere, quantumuis omnia Pontificiorum sacra vasa, prophanis destinentur & adhibeantur vsibus. At quantum placeat, exemplum ostendit regis Baltasaris.

1270. B. Ambrosium testari, Sacramenta Christi, non exigere aurum, neq; propter aurum placare Deum, & huic astipulari poëtam, canentem? *Dicite Pontifices, in sacro quid facit aurum?* *Dan. 5.*
Lib. 2. de diuin. offic. cap. 28.

Caluin.

Caluin. in p̄s̄fat. Institut. Abusum, non vs̄um arguit Ambrosius, plurima enim eod. loc. de sacris & consecratis tractat vasis. Ad pōetam verò quærentem & interrogantem, *Dicite Pontifices, in sacro quid facit aurum?* respondent Pontificij, vt habeant Caluinistæ, aliaq; sectæ, quod more Donatistarum & veterum hæreticorum sacrilegis manibus diripiant, & in vs̄us conuertant profanos, *Quid enim (ait quoq; pōeta) non cogit mortalia (hæretica) pectora, auri sacra fames?* Alioquin sacris asseruantur à Pontificiis mysteriis, quæ si Deo placent, illa displicere non possunt.

Matth. 26.
Marc. 14.

Lib. 7. histor.
cap. 21.

1271. Magis congruere religioni, vasa sacra diuendere, & in vs̄us pauperum conuerrere, quàm sacrificiis adhibere & Sacramentis. Vox Iudæ Ischariotis. Et Christo, & Christi seruis & pauperibus, vbi necessitas exegerit, succurrendum est & seruendum: Neq; inusitatum est in Ecclesia, omnes necessitate exigente, thesauros Ecclesiæ, in vs̄os conuerrere pauperum & Ecclesiarum, quod D. fecisse Laurentium hystoriæ tradunt. Eisdem de Acacio refert Socrates, qui etiam, cum ob id accusaretur, respondit, *Deum nostrum neq; calicibus, neq; discis egere, quia non comedit, neq; bibit.* Si quis ergo in pauperes Christi, largus esse velit, de suo sit, non de alieno, vel sacrilegio; Christo non subtrahat, quod Christiano erogat; sacrificium enim & eleemosyna de rapina, Deo non placet. Et si in vs̄us pauperum Maiores ea dispensari voluissent, in vs̄us Ecclesiæ ea non conuertissent.

Exod. 25.

1272. Magnum cecitatis Pontificiorum esse argumentum, quod media die, rutilante sole, cereos & luminaria Deo suo Misfario accendant, eo signo non obscure indicare, & ipsos, & ipsorum Deum triticeum cecos esse, ac illuminatione veri luminis indigere. An ergo Israelis quoque Deus cæcus erat, quia ei luminaria Israelitæ incendebant? An magis vt lumen verumq; Deum, qui lux est, & lumen ad reuelationem gentium, in templis Catholicorum aduersarij in tenebris ambulantes & palpan-tes videant & cognoscant, luminaria accendunt? Reliqua taceo. Hæc enim obiiciunt, cum ipsi suis in Missis qualibuscunq; luminaria retineant, nec Lutherus reprehendat, *De Form. Miss.*

1273. Mimicos & histrionicos esse gestus sacrificulorum in Missa. *Kemnit.* Eteidem astipulantur Iudæi, Turcæ, Tartari, & Pagani, quin stultos ob id & asinos vocant Christianos. Hinc Apostolus 1. Cor. 1. 2. 3. 4. *Nos stulti propter Christum, vos autem Sapientes, &c.*

1274. Manuum eleuationem in Missa, mimicam esse gestulationem. Sed aliter loquitur Propheta, cum ait, Psal. 141. *Eleuationum manuum mearum sacrificium vespertinum.* Et Apostolus 1. Tim. 2. Viros vult in omni loco orare, leuantes puras manus, quemadmodum & Moyses & alij fecerunt. Exod. 17. 3. Reg. 8.

1275. Eleuare in Cælum oculos, Deumq; precari in Missa, *Malach. 14.* mimicum esse gestum. Cum Christus passim, eleuatis in cælum *Marc. 7.* orarit oculis? Eius meminit B. Ambros. libr. 4. de Sacramento, *Luc. 9.* cap. 5. *Ioan. 6. 11. 17.*

1276. Inclinationem Corporis, & genuum in Missa flexionem, cæremoniam esse Pharisaicam. Cum Apostolus scribat, Philip. 2. *Vt omne genu flectatur in nomine Iesu, cælestium, terrestrium & inferorum,* & placendum est diuinis oculis, non solum spiritu mentis, sed etiam (vt ait Cypr.) habitu corporis.

1277. Eleuationem & ostensionem Eucharistiæ in Missa, cæremoniam esse idololatricam. Cum eandem Lutherus multis in loc. non reprehendat. Et mirum, cum sub, in, & cum pane Christum esse doceant, nusquam tamen talem panem ostendant vel ostendi posse doceant?

1278. Nec Christum, nec Apostolos Eucharistiam eleuasse vel ostentasse. At miror, eam quomodo tradere cuiquam poterint, nisi eam manibus tenentes, eleuantes, & ostendentes ponerent? Si ergò in Cæna eleuari potuit, & potest, in Missa cur non potest? Neq; enim de modo vel ritu ostensionis, sed de ipsa quaestio est ostensione Sacramenti, quod si extra vsum ostendi posse crederent, ostensionem eius in Missa non reprehenderent. Extra vsum verò & Esum, Sacramenti rationem consistere, alibi diximus.

1279. Fractionem & Commixtionem Eucharistiæ, quæ fit in

PP

in

Millesexcenti Errores,

*Homil. 24. in
1. ad Corinth.* in Missa, inanem esse caremoniam. Cum Christus eandem in Cœna fregerit, & in omnibus passim inueniatur Iyurgiis. Hinc B. Chrysoft. scribit, Christum fractionem pati in altari, quàm in cruce pati noluerit.

Luc. 18. 1280. Tunctionem pectoris in Missa, caremoniam esse Papisticam & Pharisaicam. Cum propter eandem laudatus & iustificatus fuerit Publicanus, quem aspernabatur Pharisæus superbus? Et eadem signum sit Pœnitentiæ & agnitionis peccatorum, quam non reperiri apud Lutheranos, scribit Erasmus ad Vulturium.

Tit. 3. 1281. Lotionem manuum in Missa, caremoniam esse Iudaicam. Nescio quid aliud respondendum, quàm silotis manibus sacrificare, vel cœnare nolint, illotis id faciant, *Omnia autem (inquit Apostolus) munda sunt mundis, coinquinatis autem & infidelibus nihil est mundum, sed inquinata sunt eorum & mens & conscientia.* Minus tamen est illotis manibus atrectare, quàm illotis Sacramentum manducare conscientiis. Supr. de præparat. Sacram. vid. Dionys. de Eccles. Hierarch. cap. 5. Clem. lib. 8. con. cap. 5. Cyril. Catech. 5.

Psal. 150. 1282. Organa & instrumenta Musica, ex templis & conuentibus Christianorum esse remouenda. Cum nulli, nisi Christiani ea instituerint? Et Deum non solum mentibus & vocibus, sed etiam cymbalis, tympanis, choris & organis benè sonantibus laudandum esse, Propheeta velit. Eaq; apud Christianos semper in vsu fuisse, nemo est qui nesciat.

1283. Aquæ benedictionem & asperionem in Missa, ad magicas & Ethnicas pertinere superstitiones. Num ergo & aquæ quoque baptismalis, panisq; & vini, & mensæ benedictio? Nam & gentes vinum libabant, & aquis utebantur lustralibus & cibus benedicunt, qui reprehendunt?

Psal. 141. 1284. Thurificationem in Missa, ab Ethnicis prouenire sacrificiis. Fœtorem scilicet in templis malût, quàm thymiamata? Cum tamen scriptum sit, *Dirigatur oratio mea, sicut incensum in conspectu tuo.* Et per thurificationem, sanctorum significari orationes, ipsa testis est scriptura, Apoc. 9. & can. 4. Apost.

1285. Osculum altaris & pacis in Missa, ludicram esse cere-
moniam. Cum tamen, vt salutemus nos mutuo in osculo pacis, ^{1. Cor. 16.}
frequenter moneat Apostolus, Eteius in omnibus mentio fit ly- ^{2. Cor. 13.}
turgiis. Idem Iust, in fin. 2. Apolog. Tertull. in lib. de orat. cap. ^{1. Tess. 5.}
vlt. Cyril. catech. 5. Chrysoft. homil. 77. in Ioan. ^{1. Petr. 5.}

1286. Signationem Crucis in Missa, incantationis potius,
quàm consecrationis alicuius esse signum. Cum vel sola, omni-
um veterum testificatione, sit antiquissima, in omnibus lytur-
giis vsitata, qua omnia Sacramenta perficiuntur, magiæ & præ-
stigiæ destruantur, dæmones propulsantur, veneficia soluuntur.
Athanas. in lib. de incarnat. August. in lib. 83. qq. q. 79. & trac.
118. in Ioan.

1287. Orationes in Missa, quas Collectas vocant, vulgari,
non alio decantandas vel recitandas esse idiomate, vt Lutherana
ni plerisq; in locis factitant: At cur orationes duntaxat, & non
reliquæ? an ea post, vel ante Missam populo, vt intelligat, quid
Ecclesia oret, explicari non possunt? An omnes ad vnam astringi
debent orationem orantes? & non magis pro suis quisq; pri-
uatis orat necessitatibus? Ecclesia verò & Sacerdos pro omnibus?
Hebr. 5.

1288. Ridiculum esse, quòd Pontificij, certis quibusdam
anni temporibus, maximè in Quadragesima, nullum suas in
Missas admittant Alleluia, quasi non omni tempore laudandus
sit Deus. *Luther. loco citat.* Verum Pontificij, vti discrimen sta-
tuunt & obseruant, inter Parasceuen & Pascha, ita quoque in-
ter ceremonias vtriusque diei. Quid autem mirum, si tristi pas-
sionis Christi tempore, homines carni & mundo dediti, Allelu-
ia decantent, cum eodem super ollas carniū sedeant, hymenæ. ^{Exod. 16.}
um decantent? nuptialia & tripudiac celebrent? crapulentur? e-
pulentur? luxurientur? bacchentur & cachinnentur? nec quic-
quam eorum intermittant, quæ aliis diebus vix etiam honesti
viri factitare consueuerunt?